

Naturstyrelsen Bornholm
Ekkodalsvej 2
3720 Aakirkeby

Kystdirektoratet
J.nr. 22/16182-7
Ref. Heidi Søgaard Madsen
21-04-2022

Dispensation til afholdelse af arrangementer inden for strandbeskyttelseslinjen

Ansøgning

Naturstyrelsen Bornholm har den 22. februar 2022 søgt om dispensation fra naturbeskyttelseslovens¹ § 15 til rammedispensation til afholdelse af arrangementer ved og på Hammershus, som er beliggende inden for strandbeskyttelseslinjen på ejendommen matr. nr. 1a Slotslyngen, Allinge-Sandvig Jorder, Langebjergvej 130, 3770 Allinge i Bornholms Kommune.

Afgørelse

Kystdirektoratet giver dispensation efter naturbeskyttelseslovens § 65b, stk. 1, jf. § 15, til afholdelse af arrangementer på og ved Hammershus, som ligger indenfor rammerne af oversigt og retningslinjer fra ansøgningsmaterialet.

Dispensationen er gældende i 5 år og bortfalder automatisk ved udgangen af 2026.

Dispensationen gælder kun strandbeskyttelseslinjen. I skal selv undersøge, om jeres projekt kræver tilladelse efter anden lovgivning.

Dispensationen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

I kan læse mere om lovgrundlaget for afgørelsen i bilag 1.

Vilkår for dispensationen

Dispensationen er meddelt på følgende vilkår:

¹ Lovbekendtgørelse nr. 1986 af 27. oktober 2021 af lov om naturbeskyttelse.

Arrangementerne skal afholdes efter de retningslinjer, som er vedhæftet ansøgningsmaterialet. Arrangementer der ligger udenfor disse retningslinjer skal selvstændigt ansøge om dispensation, for at kunne blive afviklet.

Afgørelsen kan påklages

Afgørelsen kan påklages inden for fire uger.

I må ikke udnytte dispensationen før klagefristen er udløbet. Hvis der bliver klaget over afgørelsen, er dispensationen ikke gældende før klagesagen er færdigbehandlet. I vil få direkte besked fra Kystdirektoratet med oplysninger om, hvordan I skal forholde jer, hvis der bliver klaget over afgørelsen.

I kan se en klagevejledning i bilag 2.

Redegørelse for sagen

Fig. 1. Ortofoto 2020. Det gule/orange skraverede område markerer det strandbeskyttede areal. De røde streger markerer de vejledende matrikelskel.

Hammershus og slotsruinen er en velbesøgt turistattraktion, hvor man

igennem flere år har afholdt kulturelle arrangementer. En del af disse arrangementer kræver opsætning af fysiske faciliteter, som f.eks. opsætning af scene, tribuner, telte, (toilet)vogne, lyssætning og lignende installationer. Nogle arrangementer kræver hel eller delvis afspærring af fortidsmindet Hammershus.

Kommercielle eller andre arrangementer udover almindelige besøg på området kræver en aftale med Naturstyrelsen Bornholm, der vurderer om arrangementet ligger inden for enhedens interne retningslinjer, der vedrører placering, afspærring, antal, udstyr samt krav til arrangører. Disse er vedlagt ansøgningsmaterialet.

Der ansøges om rammedispensation fra NBL § 15 til afholdelse af arrangementer inden for strandbeskyttelseszonen med generel stor folkelig interesse og med en relativ kort tidsmæssig udstrækning. Omfanget af arrangementer fremgår af nedenstående skema.

Antal, omfang og definition af arrangementer

	Højsæson (22. juni – 15. august)	Skuldersæson (Påske; 1. april-21. juni og 16. august t.o.m. uge 42).	Lavsæson (uge 43 til 1. april minus påske)
Større arrangementer Fysiske rammer for arrangement fylder mere end 50 m ² og højst 100 m ² , og bliver stående i mere end 24 timer.	• Maximalt 5 større arrangementer i perioden. • Fysiske faciliteter må stå i området i op til 10 dage – alle "løsdele" skal pakkes væk, når de ikke er i brug. • Eventuel afspærring af området må tidligst finde sted fra kl. 18.	• Maximalt 5 større arrangementer i perioden. • Fysiske faciliteter må stå i området i op til 10 dage. • Eventuel afspærring af området må tidligst finde sted fra kl. 17.	• Maximalt 8 større arrangementer i perioden. • Fysiske faciliteter må stå i området i op til 14 dage. • Eventuel afspærring af området må tidligst finde sted fra kl. 15.
Mindre arrangementer	• Maximalt 2 mindre arrangementer per uge – dog	• Maximalt 2 mindre arrangementer per uge.	• Maximalt 3 mindre arrangementer per uge.

Fysiske rammer for arrangement fylder op til 50 m ² og er diskret placeret på området og/eller står på området i op til 24 timer.	koordineret i forhold til større arrangementer. • Eventuel afspærring af tidligst finde sted fra kl. 18.	• Eventuel afspærring må tidligst finde sted fra kl. 17.	• Evt. afspærring må tidligst finde sted fra kl. 15.
--	--	--	--

Hvis et arealmæssigt *mindre arrangement* gentages 2-3 gange inden for en periode af 10 dage, hvorimellem faciliteter som fx en scene bliver stående, regnes arrangementet som ét *større arrangement*.

Arrangementer, der ligger uden for det ovenfor beskrevne, vil kræve en selvstændig dispensation for at kunne blive afviklet.

Det er i ansøgningsmaterialet oplyst, at der i området er ca. 500.000 besøgende årligt, og at det forventede antal deltagere til de enkelte arrangementer er ca. 1500-2000.

Vurdering efter lovgivning om international naturbeskyttelse

I behandlingen af en ansøgning om dispensation fra strandbeskyttelseslinjen skal Kystdirektoratet vurdere, om det ansøgte kan påvirke Natura 2000-områder eller dyre- og plantearter på habitatdirektivets bilag IV. Læs evt. mere herom i bilag 1.

Natura 2000

Det ansøgte ligger i Natura 2000-område nr.184, Hammeren og Slotslyngen. Natura 2000-området omfatter habitatområde nr. 160 og fuglebeskyttelsesområde nr. 116.

Udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området ses i bilag 3.

Der er på fortidsmindet ikke gjort fund af arter på udpegningsgrundlaget. Det vurderes, at det ansøgte ikke vil beskadige levesteder for eventuelt forekommende arter, der indgår i udpegningsgrundlaget.

På fortidsmindet Hammershus er det kortlagt habitatnaturtype, 8220 Indlandsklippe. Det vurderes, at det ansøgte ikke vil have væsentlig negativ påvirkning på naturtypen.

Det er Kystdirektoratets vurdering, at det ansøgte ikke i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke Natura 2000-området væsentligt. Ved vurderingen er der særligt lagt vægt på at området er meget besøgt, således at de ansøgte aktiviteter og faciliteter ikke vurderes at påføre større forstyrrelser eller slid i området end den daglige færdsel fra ca. 500.000 besøgende årligt. Det ansøgte vil således efter Kystdirektoratets vurdering ikke medføre en væsentlig

påvirkning af de naturtyper, levesteder og/eller arter, som området er udpeget for at bevare, og der er derfor ikke behov for en nærmere konsekvensvurdering.

Bilag IV-arter

På baggrund af et generelt kendskab til bilag IV-arters forekomst i Danmark og deres valg af levested samt gennemgang af offentlige databaser, vurderer Kystdirektoratet, at lokaliteten ikke er et potentielt levested for bilag IV-arter.

Kystdirektoratet vurderer på denne baggrund, at det ansøgte projekt ikke vil medføre beskadigelse/ødelæggelse af plantearter eller yngle- eller rasteområder for de dyrearter, der fremgår af habitatdirektivets bilag IV.

Begrundelse for afgørelsen

Det ansøgte ligger inden for strandbeskyttelseslinjen og forudsætter derfor dispensation efter naturbeskyttelsesloven.

Efter praksis dispenseres der ofte til arrangementer af kort varighed inden for de strandbeskyttede arealer, når disse kan afvikles uden at naturen eller landskabet påvirkes varigt af det.

Der er tidligere givet lignende dispensation ved Hammershus og dermed i flere år blevet afholdt arrangementer af enten et historie-formidlende og/eller kulturelt islæt og som er åbne for den brede befolkning evt. mod entré.

Det er i ansøgningsmaterialet oplyst, at der i området er ca. 500.000 besøgende årligt, og at det forventede antal deltagere til de enkelte arrangementer er ca. 1500-2000.

Kystdirektoratet har lagt vægt på, at der er tale om midlertidige arrangementer for den brede befolkning, som ikke vil påvirke oplevelsen af kystlandskabet nævneværdigt.

Kystdirektoratet har vurderet det ansøgte i forhold til international lovgivning om naturbeskyttelse og konkluderet, at der ikke er hensyn, der taler afgørende imod det ansøgte. Se afsnittet "Vurdering efter lovgivning om international naturbeskyttelse".

Kystdirektoratet giver på denne baggrund ramme dispensation til afholdelse af arrangementer ved og på Hammershus i henhold til retningslinjerne fra ansøgningsmaterialet og som beskrevet i denne afgørelse.

Med venlig hilsen

Heidi Søgaard Madsen
hsm@kyst.dk

Bilagsliste:

Bilag 1: Lovgivning

Bilag 2: Klagevejledning

Bilag 3: Udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området

Afgørelsen er også sendt til:

- Bornholms Kommune, post@brk.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, dn@dn.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Bornholm, bornholm@dn.dk
- Friluftsrådet centralt: fr@friluftsradet.dk
- Friluftsrådet, Kreds Bornholm bornholm@friluftsradet.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk og dof@dof.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Bornholm, bornholm@dof.dk
- Dansk Botanisk Forening, Sjællandskredsen, oestkredsen@botaniskforening.dk
- Dansk Kano og Kajak Forbund, miljo@kano-kajak.dk
- Danmarks Jægerforbund, sager@jaegerne.dk
- Slots- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk
- Miljøstyrelsen, ojl@mst.dk;
- Fredningsnævnet for Bornholm, bornholm@fredningsnaevn.dk

Afgørelsen offentliggøres desuden på Kystdirektoratets hjemmeside, www.kyst.dk.

Bilag 1: Lovgrundlag

Naturbeskyttelsesloven

Af naturbeskyttelseslovens² § 15 fremgår, at der ikke må foretages ændringer i tilstanden af strandbredder eller af andre arealer, der ligger mellem strandbredden og strandbeskyttelseslinjen. Formålet med bestemmelserne om strandbeskyttelse er at sikre, at arealerne nær kysten bevares så uberørte som muligt. Hermed varetages landskabelige, biologiske og rekreative hensyn.

Forbuddet mod tilstandsændringer betyder bl.a., at der ikke må opføres bebyggelse, foretages terrænændringer eller etableres beplantning inden for strandbeskyttelseslinjen. Der må heller ikke etableres hegn, placeres campingvogne og lignende, og der må ikke foretages udstykning, matrikulering eller arealoverførsel, hvorved der fastlægges skel.

En række ændringer er dog umiddelbart undtaget fra forbuddet. Undtagelserne fremgår af lovens §§ 15a og 15b. Kystdirektoratet har desuden mulighed for at dispensere til visse anlæg, eller hvis der er tale om et særligt tilfælde, jf. lovens § 65b.

Af hensyn til de nationale interesser, der er knyttet til kystområderne, administreres bestemmelserne om strandbeskyttelse meget restriktivt. Der dispenseres desuden kun, når dispensationen vil være uden konsekvenser for den fremtidige administration af strandbeskyttelseslinjen.

Lovgivning om international naturbeskyttelse

Ifølge habitatbekendtgørelsen³ skal Kystdirektoratet, før der gives dispensation fra strandbeskyttelseslinjen, vurdere om det ansøgte i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt (en væsentlighedsvurdering). Direktoratet vurderer i den forbindelse, om det ansøgte kan påvirke områdets naturtyper og levesteder samt de arter, som området er udpeget for at bevare. Hvis det ikke kan udelukkes, at det ansøgte kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, skal der foretages en nærmere konsekvensvurdering af projektets virkninger på Natura 2000-området under hensyn til bevaringsmålsætningen for det pågældende område. Viser vurderingen, at projektet vil skade det internationale naturbeskyttelsesområde, kan der ikke meddeles dispensation til det ansøgte.

Kystdirektoratet er desuden forpligtet til at varetage beskyttelseshensyn til en række dyr og planter (arter på habitatdirektivets bilag IV) over alt i landet, det vil sige uanset om de forekommer inden for et af de udpegede Natura 2000-områder eller udenfor. Der kan ikke gives dispensation fra strandbeskyttelseslinjen, hvis det ansøgte kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder for de pågældende dyrearter eller ødelægge de pågældende plantearter.

² Lovbekendtgørelse nr. 1986 af 27. oktober 2021 af lov om naturbeskyttelse.

³ Bekendtgørelse nr. 2091 af 12. november 2021 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

Bilag 2: Klagevejledning

Kystdirektoratets afgørelse kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentliggjort på vores hjemmeside, regnes fristen dog altid fra offentliggørelsen. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller helligdag, forlænges klagefristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- adressaten for afgørelsen
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører
- offentlige myndigheder
- en berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Der klages via Klageportalen, der kan findes på www.naevneneshus.dk, eller alternativt på www.borger.dk og www.virk.dk. Der logges ind med NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen.

Det koster 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer i gebyr at indgive en klage. Betaling foregår via Klageportalen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis man ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal man sende en begrundet anmodning til Kystdirektoratet. Kystdirektoratet videresender herefter anmodningen til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt anmodningen kan imødekommes.

Fristen for eventuelt søgsmål ved domstolene er 6 måneder, jf. § 88, stk. 1, i naturbeskyttelsesloven.

**Bilag 3: Udpegningsgrundlag for Natura 2000-område nr. 184,
Hammeren og Slotslyngen**

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 160		
Naturtyper:	Kystklint/klippe (1230)	Strandeng (1330)
	Revling-indlandsklit (2320)	Søbred med småarter (3130)
	Kransnålalge-sø (3140)	Næringsrig sø (3150)
	Brunvandet sø (3160)	Våd hede (4010)
	Tør hede (4030)	Enekrat (5130)
	Kalkoverdrev* (6210)	Surt overdrev* (6230)
	Tidvis våd eng (6410)	Hængesæk (7140)
	Kildevæld* (7220)	Rigkær (7230)
	Indlandsklippe (8220)	Havgrotte (8330)
	Bøg på mor (9110)	Bøg på muld (9130)
	Ege-blandskov (9160)	Stilkeke-krat (9190)
	Skovbevokset tørvemose* (91D0)	Elle- og askeskov* (91E0)
	Arter: Stor vandsalamander (1166)	

Naturtyper og arter, der udgør det gældende udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. Tal i parentes henviser til de talkoder, som benyttes for naturtyper og arter fra habitatdirektivets bilag 1 og 2. * angiver, at der er tale om en prioriteret naturtype. Udpegningsgrundlag for habitatområder er blevet revideret som beskrevet i basisanalysen.

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 116	
Fugle:	Vandrefalk (Y)

Fugle, der udgør det gældende udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. I parenteserne står "T" for trækfugl og "Y" for ynglefugl. Udpegningsgrundlag for fuglebeskyttelsesområder er blevet revideret som beskrevet i basisanalysen.

(fra [Natura 2000-planen 2022-27](#))